

Nordisk gemenskap visar vägen för att hålla EU enat

Hufvudstadsbladet den 2 maj 2022

EU:s roll blir allt viktigare i ett instabilt säkerhetspolitiskt läge. Att hålla EU enat är av yttersta vikt för att EU skall kunna medverka till att skapa fred. Sverige kommer i detta kritiska läge att snart ta över ordförandeskapet. Frågan om medlemskapet i Nato binder samman Sverige och Finland. Låt detta samarbete också visa vägen för ett gemensamt arbete för att hålla samman EU i en tid då världen utvecklas mot regionala kraftcentra. För att ge trovärdighet åt ett enat agerande av EU måste svenska och finska politiker visa vägen genom att ha enats om en egen tydlig färdriktning för EU i ett antal avgörande frågor.

Det är nu tydligt vilka dessa frågor kommer att vara när det svenska ordförandeskapet tar sin början. Det handlar om säkerhetspolitik, antidemokratiska processer i medlemsländer och grön omställning. Den sammantagna bilden är att utmaningarna som EU står inför är många och svårlösta. I årets utgåva av Europaperspektiv – EU mellan federalism och flexibel integration – diskuteras dessa utmaningar och svaren ligger ömsom i mellanstatliga och ömsom i överstatliga lösningar. Krafterna som satsas för att hålla EU enat måste för att ge resultat förhålla sig till detta faktum.

Den största och mest akuta frågan gäller det allvarliga säkerhetspolitiska läget i Europa. Ryssland har genomfört en fullskalig invasion med ödesdigra humanitära och militära konsekvenser. Detta är en direkt utmaning gentemot USA:s ledarskap men också mot EU och dess medlemsländer, vare sig de är formellt allierade med Nato eller inte. För att undgå förändringar som går emot EU-ländernas strategiska intressen måste en gemensam europeisk säkerhetspolitisk hållning utmejslas. Konkreta steg måste tas för att stärka EU:s förmåga att försvara Europas trygghet. I detta sammanhang ter sig ett formaliserat samarbete mellan EU och Nato som en nödvändighet.

För att EU-länderna skall kunna stå enade i den säkerhetspolitiska krisen måste Polens och Ungerns urholkning av demokratiska processer och politiska och medborgerliga rättigheter få en lösning. Rättsstatskrisen är att betrakta som en existentiell utmaning för EU. Samtliga EU-länder bör visa sitt stöd till EU:s institutioner i kampen mot de medlemsländer som inte längre uppfyller villkoren för medlemskap. Ett tydligt lösningspaket för rättsstatskrisen bör kunna lyftas fram av den svenska regering när ordförandeskapet övertas.

EU bör agera samfällt för att gynna europeisk tillväxt och konkurrenskraft i en riktning mot ökade arbetstillfällen i en grön omställning. Struktur- och tillväxtreformer krävs. Ett kritiskt element utgör energiförsörjningen som säkerhetsfråga. I detta sammanhang väcks också frågan om välfärdsstatens framtida utformning samt hur en bättre samordnad europeisk migrationspolitik kan förverkligas.

Ordförandeskapet utgör ett fönster av möjligheter till att kunna göra skillnad. Dessa möjligheter ökar om perioden fram till det svenska övertagandet ägnas åt att skapa en samsyn mellan finska och svenska politiker om hur EU bör finna lösningar på de tre viktiga block av komplexa frågor som nämnts och där lösningarna utgör en förutsättning för ett enat och kraftfullt EU i en akut

säkerhetspolitisk orostid.

Antonina Bakardjieva Engelbrekt

Per Ekman

Anna Michalski

Lars Oxelheim